

# *Engures novada attīstības programma 2019. – 2025.gadam*

## 2.DAĻA – STRATĒGISKĀ DAĻA UN RĪCĪBAS PLĀNS



2018.gads

## *Saturs*

Saturs.....	2
Ievads .....	3
1. Stratēģiskie mērķi.....	3
2. Vidēja termiņa prioritātes un rīcības virzieni .....	3
3. Nepieciešamais finansējuma apjoms .....	4
4. Ieviešana un uzraudzība .....	6
5. Rīcības un investīciju plāns .....	7

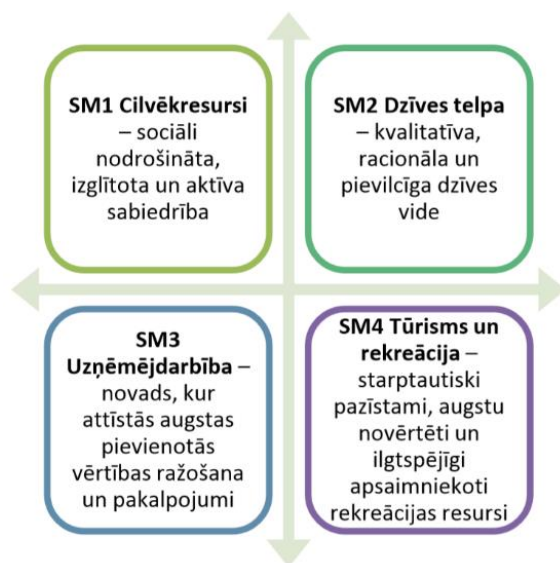
## Ievads

Attīstības programmas 2.daļa „Stratēģiskā daļa un rīcības plāns” ir Engures novada attīstības programmas 2019. – 2025.gadam sastāvdaļa, kas izstrādāta, pamatojoties uz novada pašreizējās situācijas analīzi, kā arī diskusijām ar novada iedzīvotājiem un uzņēmējiem, kuri novadā attīsta ražošanu.

### 1. Stratēģiskie mērķi

Atbilstoši novada priekšrocībām Engures novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.-2030.gadam nosaka četrus stratēģiskos mērķus (1. – 1.attēls).

#### 1. – 1.attēls. Engures novada attīstības stratēģiskie mērķi



### 2. Vidēja termiņa prioritātes un rīcības virzieni

Lai sasniegtu katru no stratēģiskajiem mērķiem (SM), programmas ietvaros ir noteiktas vidēja termiņa prioritātes (P) 2025.gadam:

Mērķis 2030.gadam	Prioritātes 2025.gadam
<b>SM1 Cilvēkresursi</b> – sociāli nodrošināta, izglītota un aktīva sabiedrība	<b>P1 Cilvēkresursi</b> – sadarbībā ar sabiedrību attīstīti augstas kvalitātes pārvaldības, izglītības, kultūras un sociālie pakalpojumi
<b>SM2 Dzīves telpa</b> – kvalitatīva, racionāla un pievilcīga dzīves vide	<b>P2 Dzīves telpa</b> – racionāla un efektīva pašvaldības komunālā saimniecības pārvaldība un vietējās transporta infrastruktūras attīstība
<b>SM3 Uzņēmējdarbība</b> – novads, kur attīstās augstas pievienotās vērtības ražošana un pakalpojumi	<b>P3 Uzņēmējdarbība</b> – tālredzīga ražošanas un loģistikas teritoriju attīstība
<b>SM4 Tūrisms un rekreācija</b> – starptautiski pazīstami, augstu novērtēti un ilgtspējīgi apsaimniekoti rekreācijas resursi	<b>P4 Tūrisms un rekreācija</b> – ilgtspējīgu tūrisma un rekreācijas pakalpojumu attīstības veicināšana piekrastes ciemos

Katram no mērķiem ir noteikti rīcības virzieni:

Prioritātes 2025.gadam	Rīcības virzieni
<b>P1 Cilvēkresursi</b>	R1.1. Pārvaldība R1.2. Sabiedrības līdzdalība R1.3. Izglītība R1.4. Kultūra R1.5. Sociālā aprūpe R1.6. Sports un atpūta R1.7. Drošība
<b>P2 Dzīves telpa</b>	R2.1. Sabiedriskās ēkas un citas būves R2.2. Komunālie pakalpojumi R2.3. Ielas un ceļi R2.4. Publiskā ārtelpa R2.5. Vides aizsardzība
<b>P3 Uzņēmējdarbība</b>	R3.1. Uzņēmējdarbība
<b>P4 Tūrisms un rekreācija</b>	R4.1. Tūrisms un rekreācija

Katra no rīcības un investīciju plānā iekļautajām rīcībām atbilst vienam no rīcības virzieniem.

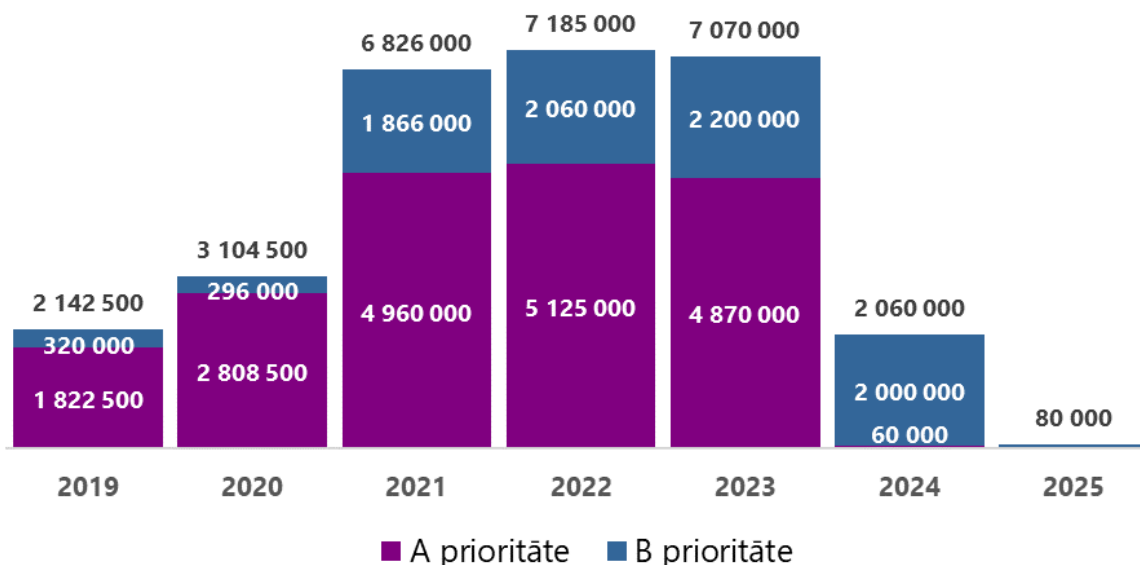
### 3. Nepieciešamais finansējuma apjoms

Rīcības un investīciju plānā ir iekļautas 115 rīcības, kuru kopējās **investīciju izmaksas ir ap EUR 28,5 miljoni** (3. – 1. attēls).

Rīcības ir iedalītas atbilstoši divām prioritātēm:

- A – nozīmīgas, plānotas rīcības;
- B – mazāk nozīmīgas vai turpmākajos gados plānojamas rīcības.

3. – 1.attēls. Rīcības un investīciju plāna ieviešanai nepieciešamais finansējums



2019. – 2020.gados lielākā daļa rīcību atbilst A prioritātei – šīs rīcības ir jau iepriekš plānotas, bieži vien – neatliekamas. B prioritātei šajos gados atbilst mazāk rīcību – tās var tikt realizētas situācijā, ja novada budžeta situācija ir tam labvēlīga jeb izdodas piesaistīt ārējo finansējumu.

Apjomīgākas B prioritātes rīcības plānotas pēc 2020.gada – šīs rīcības tiks detalizētas un prioritizētas turpmāko gadu laikā, kad daļa no tām kļūs par A prioritātes rīcībām. Bez tam ir sagaidāma arī citu, pašlaik vēl neieplānotu rīcību identificēšana.

Bez tam daļa no rīcībām radīs arī **pastāvīgos izdevumus** – šo rīcību rezultātā, piemēram, tiks izveidotas jaunas darba vietas novada pašvaldības administrācijā.

Īstenojot pašreizējo rīcības un investīciju plānu laika posmā līdz 2025.gadam novada pašvaldības pastāvīgie izdevumi pieaugs par aptuveni 0,54 miljoniem eiro gadā, tajā skaitā A prioritātes rīcības radīs ikgadējā budžeta pastāvīgo izdevumu sadārdzinājumu par aptuveni 0,33 miljoniem eiro, bet B prioritātes rīcības – par 0,21 miljonu eiro.

## 4. Sasniedzamie rezultāti

Atbilstoši Engures novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2013.-2030.gadam nospraustajiem ilgtermiņā sasniedzamajiem rezultātiem attīstības programmai 2019.-2025.gadam tiek noteikti šādi sasniedzamie rezultāti:

<b>P1 Cilvēkresursi</b>			
<i>Rādītājs</i>	<i>Bāzes gads</i>	<i>Bāzes indikators</i>	<i>Sasniedzamais rezultāts</i>
Iedzīvotāju skaits	2018	7 080	Ne mazāk par 7 100
Demogrāfiskā slodze	2018	678	Ne vairāk par 660
<b>P2 Dzīves telpa</b>			
<i>Rādītājs</i>	<i>Bāzes gads</i>	<i>Bāzes indikators</i>	<i>Sasniedzamais rezultāts</i>
Asfaltētas pašvaldības ielas (%)	2018	24,13	Vismaz 30
Centralizētu ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas pakalpojumu pieejamība (% iedzīvotāju)	2018	28-30	Vismaz 35
<b>P3 Uzņēmējdarbība</b>			
<i>Rādītājs</i>	<i>Bāzes gads</i>	<i>Bāzes indikators</i>	<i>Sasniedzamais rezultāts</i>
Teritorijas attīstības līmeņa indekss	2017	0,165	Vismaz 0,2
Pašvaldības budžeta ieņēmumi (EUR)	2017	10 392 133	Vismaz 14 000 000
Bezdarba līmenis (%)	2018.g. okt.	3,4	< 4
Ekonomiski aktīvās tirgus sektora stat. vienības	2016	550	600
<b>P4 Tūrisms un rekreācija</b>			
<i>Rādītājs</i>	<i>Bāzes gads</i>	<i>Bāzes indikators</i>	<i>Sasniedzamais rezultāts</i>
Apmeklētāju skaits apskates objektos	2017	122 830	Vismaz 150 000
Nakšņojumu skaits	2017	35 831	Vismaz 40 000
Viesnīcu un tūristu mītņu skaits	2017	46	Vismaz 55

## 5. Ieviešana un uzraudzība

Engures novada attīstības programmas 2019. – 2025.gadam ieviešanu nodrošina Engures novada Dome, kas:

- Nozīmē attīstības programmas uzraudzības ziņojumu izstrādātāju;
- Uzrauga attīstības programmas ieviešanu atbilstoši izvirzītajiem mērķiem, rīcības virzieniem un rīcības un investīciju plānam;
- Koordinē rīcības un investīciju plāna un darbību un pasākumu plāna ieviešanu, iesaistot atbildīgos speciālistus un partnerus;
- Pieņem lēmumus par attīstības programmas grozījumiem un/vai tās aktualizāciju;
- Apstiprina uzraudzības ziņojumus;
- Nodrošina sabiedrību ar informāciju par attīstības programmas īstenošanas gaitu un rezultātiem.

Uzraudzības ziņojuma izstrādātājam Dome nodrošina tiesības pieprasīt un saņemt uzraudzības ziņojuma sagatavošanai nepieciešamo informāciju no pašvaldības iestādēm un citiem informācijas avotiem.

Reizi gadā tiek sastādīts ikgadējais attīstības programmas uzraudzības ziņojums, kas veido daļu no pašvaldības gada pārskata un iekļauj informāciju par:

- Aktuālajiem rezultātīvo rādītāju datiem, salīdzinot šos rādītājus ar iepriekšējo gadu rezultātiem un īsi raksturojot izmaiņu iemeslus un potenciālo ietekmi uz novada attīstību;
- Rīcības un investīciju plāna izpildes gaitas pārskatu, t.i. realizēto un notiekošo projektu uzskaitījumu;

Bez tam reizi gadā tiek sagatavota un pašvaldības mājaslapā publicēta **aktualizētā rīcības un investīciju plāna redakcija**, iekļaujot tajā izmaiņas: izslēdzot pabeigtos projektus, iekļaujot jaunus projektus un veicot nepieciešamās izmaiņas plānā iekļautajās rīcībās.

Izmaiņas attīstības programmā tiek veiktas ar Domes lēmumu. Nevar veikt attīstības programmas gala termiņa izmaiņas.

## 6. Rīcības un investīciju plāns

Rīc. virziens	Nosaukums	Sasniedzamais rezultāts	Realizācijas laiks	Investīcijas	Uzturēšanas izmaksas (gadā)	Priorit.	Atbildīgais
R1.1.	Publiskās pārvaldes darbinieku novērtēšanas un motivācijas sistēmas izveide	Attīstīta pašvaldības darbinieku motivējoša sistēma, kas izceļ iniciatīvas bagātus, radošus, savu darbu kārtīgi pildošus darbiniekus.	2020		15 000	B	Engures novada Dome
R1.1.	Vienotas novada komunālās saimniecības pārvaldības sistēmas izveide	Vienkāršotas un efektīvākas novada pašvaldības pārziņā esošās komunālās un ceļu, ielu saimniecības sistēmas izveide. Izmaksas ietver administrācijas darba vietu izveidi un algošanu.	2021	5 000	24 000	A	Engures novada Dome
R1.1.	Speciālistu piesaiste Engures novada pašvaldības kapacitātes stiprināšanai	Palielināt Engures novada pašvaldības administratīvo kapacitāti, piesaistot pašvaldības darbības nodrošināšanā IT speciālistu, uzņēmējdarbības speciālistu, juristu, jaunatnes lietu speciālistu.	2019	22 500		A	Engures novada Dome
R1.1.	Vienotas, IKT pārvaldes sistēmas ieviešana Engures novada domē un tās pakļautībā esošajās iestādēs	Ieviesta vienota IKT pārvaldība pašvaldībā, nodrošinot efektīvu pārvaldi un e-pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem.	2020	25 000		A	Engures novada Dome
R1.1.	Vienotu pašvaldības sociālo tīklu kontu izveide	Vienotu Engures novada pašvaldības un tajā ietilpstošo pagastu sociālo tīklu kontu sistēmas izveide, nodrošinot kvalitatīvu un savlaicīgu iedzīvotāju informēšanu par jaunumiem.	2020			A	Engures novada Dome

## Engures novada attīstības programma 2019. – 2025.gadam

### 2.DAĻA: STRATĒGISKĀ DAĻA UN RĪCĪBAS PLĀNS

Rīc. virziens	Nosaukums	Sasniedzamais rezultāts	Realizācijas laiks	Investīcijas	Uzturēšanas izmaksas (gadā)	Priorit.	Atbildīgais
R1.1.	Vienota novada vizuālā tēla izstrāde un ieviešana	Izstrādāts vienots novada vizuālais tēls, kas caurvijas labiekārtojuma objektos, tiek izmantots vides objektiem, kuru izmanto kvalitatīvāko pakalpojumu sniedzēji novadā.	2020	24 000		B	Engures novada Dome
R1.1.	Publiskās pārvaldes darbinieku veselības apdrošināšana	Engures novada pašvaldības darbinieku veselības apdrošināšana.	2020		25 000	A	Engures novada Dome
R1.1.	Tūrisma pārvaldības attīstība	Vienotas novada tūrisma jomas attīstība, t.sk. piesaistot speciālistu. Izdevumi ietver darba vietas iekārtošanu un viena pilnas slodzes speciālista nodarbināšanu, t.sk. transporta izdevumus.	2020	5 000	20 000	B	Engures novada Dome
R1.2.	Novada apkaimju biedrību aktivitātes veicināšana	Attīstīt novada apkaimju biedrības, kuras nākotnē uzņemas daļu no attīstības plānošanas procesa. Padomes izveide, kurā iesaistās novada iedzīvotāji novada attīstībai svarīgu jautājumu apspriešanai un lēmumu pieņemšanai. Aktivitāte ietver pašvaldības kampaņas iedzīvotāju aktivizēšanai, apkaimju biedrību telpu nodrošinājumu, finansiālā atbalsta mehānisma ieviešanu caur vietējās iniciatīvas fondu.	2022	20 000	20 000	A	Engures novada Dome
R1.3.	Mācību bāzes pielāgošana jaunajam izglītības saturam	Mācību līdzekļu iegāde, tehnoloģiju iegāde materiāli praktiskajām nodarbībām. Pedagogu apmācība.	2020	200 000		A	Engures novada Dome



## Engures novada attīstības programma 2019. – 2025.gadam

### 2.DAĻA: STRATĒGISKĀ DAĻA UN RĪCĪBAS PLĀNS

Rīc. virziens	Nosaukums	Sasniedzamais rezultāts	Realizācijas laiks	Investīcijas	Uzturēšanas izmaksas (gadā)	Priorit.	Atbildīgais
R1.3.	Mūžizglītības pakalpojumu attīstība	Mūžizglītības pakalpojumu attīstība Engures novadā. Pieprasījuma izpēte, materiāltehniskās bāzes izveide un pedagogu apmācība. Mācību procesa nodrošināšana.	2026	80 000	80 000	B	Engures novada Dome
R1.3.	Engures PII "Spārīte" inventāra iegāde	Novecojušā bērnudārza inventāra aizstāšana, klāsta paplašināšana.	2020	45 000		A	Engures pagasta padome
R1.3.	Engures vidusskolas remonts un teritorijas labiekārtošana	Skolas jumta, ventilācijas un kanalizācijas sistēmu rekonstrukcija, kā arī teritorijas labiekārtošana.	2021	350 000		A	Engures pagasta padome
R1.3.	Engures Mūzikas un mākslas skolas teritorijas labiekārtošana	Teritorijas labiekārtošana, nožogojuma izveide, apgaismojuma un drošības sistēmu izveide.	2020	70 000		A	Engures pagasta padome
R1.3.	Engures Mūzikas un mākslas skolas materiāltehniskā aprīkojuma sagāde	Skolai nepieciešamā aprīkojuma, t.sk. flīģeļa iegāde, skaņas slāpēšanas materiālu uzstādīšana starp kabinetiem.	2021	250 000		A	Engures pagasta padome
R1.3.	Lapmežciema pamatskolas āra teritorijas labiekārtošana	Skolas fizisko aktivitāšu teritorijas un citu āra aktivitāšu teritorijas izveide.	2022	70 000		A	Lapmežciema pagasta padome
R1.3.	Milzkalnes skolas renovācija un paplašināšana	Skolas telpu un fasādes renovācija, jumta remonts, kā arī telpu paplašināšana pieaugošā pieprasījuma apmierināšanai.	2021	800 000		A	Engures novada Dome
R1.3.	Smārdes pamatskolas PII telpu „Ziedlejās” paplašināšana un rotaļlaukuma rekonstrukcija	Ēkas paplašināšana, lai varētu uzņemt mazākos bērnus un rotaļu, sporta nodarbību laukuma rekonstrukcija.	2021	700 000		A	Engures novada Dome

## Engures novada attīstības programma 2019. – 2025.gadam

### 2.DAĻA: STRATĒGISKĀ DAĻA UN RĪCĪBAS PLĀNS

Rīc. virziens	Nosaukums	Sasniedzamais rezultāts	Realizācijas laiks	Investīcijas	Uzturēšanas izmaksas (gadā)	Priorit.	Atbildīgais
R1.3.	"Zaļo" skolu pieejas attīstība	Engures novada izglītības iestāžu mācību procesa pilnveide, attīstot izglītību brīvā dabā. Materiāltehniskais aprīkojums, metodoloģija.	2021	120 000		B	Engures novada Dome
R1.3.	Interesešu izglītības piedāvājuma paplašināšana	Plašāka interesešu izglītības pakalpojumu klāsta nodrošināšana Engures novada interesešu izglītības iestādēs.	2019		40 000	B	Engures novada Dome
R1.4.	Engures kultūras nama rekonstrukcija	Kultūras nama rekonstrukcija un modernizācija, aprīkojuma iegāde.	2022	800 000		A	Engures pagasta padome
R1.4.	Engures Saieta nama ekspozīciju izveide	Engures ciema vēstures ekspozīciju izveide un uzstādīšana Saieta namā.	2020	25 000		A	Engures pagasta padome
R1.4.	Zvejas un jūras kultūras mantojuma ekspozīcijas izveide Apšuciema skolā	Ekspozīcijas izveide un dažādu aktivitāšu (piem. radošās darbnīcas) realizēšana – seno amata prasmju nodošanai nākamajām paaudzēm.	2020	129 000		A	Engures pagasta padome
R1.4.	Lapmežciema Tautas nama telpu renovācija un materiāli tehniskās bāzes uzlabošana	Tautas nama iekštelpu renovācija, uzlabojot akustiku, uzstādot jaunus krēslus, palīgtelpu renovācija u.c. Rekonstruēta mazā zāle un pārveidota par daudzfunkcionālu telpu dažādu aktivitāšu nodrošināšanai. Iegādāta un uzstādīta skatuves un zāles LED apgaismošanas iekārta, iegādāta skaņu aparātūra, cits aprīkojums.	2021	3500 000		A	Lapmežciema pagasta padome
R1.4.	Lapmežciema muzeja telpu rekonstrukcija un teritorijas labiekārtošana	Muzeja telpu renovācija un pielāgošana cilvēkiem ar kustību traucējumiem, siltumapgādes un ventilācijas sistēmu rekonstrukcija, teritorijas labiekārtošana.	2022	350 000		A	Lapmežciema pagasta padome

## Engures novada attīstības programma 2019. – 2025.gadam

### 2.DAĻA: STRATĒGISKĀ DAĻA UN RĪCĪBAS PLĀNS

Rīc. virziens	Nosaukums	Sasniedzamais rezultāts	Realizācijas laiks	Investīcijas	Uzturēšanas izmaksas (gadā)	Priorit.	Atbildīgais
R1.4.	Lapmežciema seduma renovācija	Nozīmīga kultūrvēstures pieminekļa - Lapmežciema seduma un tīklu būdu - renovācija.	2020	40 000		A	Lapmežciema pagasta padome
R1.4.	Brīvdabas muzeja - zvejnieku sētas izveide Lapmežciemā	Izveidots jauns kultūrizglītības objekts - vēsturiska Lapmežciema zvejnieka sēta.	2021	40 000	15 000	B	Lapmežciema pagasta padome
R1.4.	Kultūras iestādes attīstība Smārdē	Aprīkojuma iegāde Smārdes kultūras centram, pasākumu programmas izveide.	2024	200 000	1 000	B	Engures novada Dome
R1.4.	Atpūtas parka "Vēju dārzs" attīstība	Brīvdabas skatuves un dīķa izbūve, teritorijas attīstība un labiekārtošana, auto stāvlaukumu izveide.	2020	500 000		A	Engures novada Dome
R1.4.	Saliekamās skatuves iegāde	Radīt iespēju veidot kvalitatīvus brīvdabas pasākumus kultūrtūrisma attīstībai.	2020	40 000		A	Engures novada Dome
R1.4.	Bērziema bibliotēkas jumta remonts	Jumta seguma nomaiņa.	2020	25 000		A	Engures pagasta padome
R1.4.	Domes iestāžu pieejamības uzlabošana	Nodrošināta novada pašvaldības iestāžu (sociālās iestādes, dome, pagastnami, muzejs, kultūras iestādes, bibliotēkas) pieejamība cilvēkiem ar kustību traucējumiem.	2020	100 000		A	Engures novada Dome
R1.5.	Veselības aprūpes pakalpojumu attīstība novadā	Ārstniecības pakalpojumu pieejamības uzlabošana novada teritorijā, veicinot ārstniecības iestāžu izveidi un ārstniecības personāla piesaisti. Izmaksas ietver piemērotu telpu izveidi pašvaldībai piederošās ēkās.	2022	200 000		B	Engures novada Dome

## Engures novada attīstības programma 2019. – 2025.gadam

### 2.DAĻA: STRATĒGISKĀ DAĻA UN RĪCĪBAS PLĀNS

Rīc. virziens	Nosaukums	Sasniedzamais rezultāts	Realizācijas laiks	Investīcijas	Uzturēšanas izmaksas (gadā)	Priorit.	Atbildīgais
R1.5.	Pašvaldības Sociālā dienesta pakalpojumu attīstība	Pašvaldības Sociālā dienesta sniegto pakalpojumu klāsta paplašināšana, nodarbinot vairāk sociālā darba speciālistus, piesaistot mobilo sociālo pakalpojumu veicējus, attīstot rehabilitācijas pakalpojumus bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, piesaistot klīnisko psihologu, psihologu, speciālistu Lapmežciema Dienas centram.	2022		100 000	A	Engures novada Dome
R1.5.	Sociālās atstumtības mazināšanas pasākumi Engures, Lapmežciema un Smārdes skolās	Atbalsta pasākumi bērniem un jauniešiem ar mācību un uzvedības grūtībām, no trūcīgām ģimenēm, ar speciālām vajadzībām un kuru vecāki devušies peļņā uz ārzemēm.	2020	90 000		A	Sociālais dienests
R1.5.	Veselības un dienas sociālā palīdzības centra attīstība Engurē	Veselības un sociālajā palīdzības centrā labiekārtotas telpas, ierīkots sanitārais mezgls – dušas, veļas mašīna klientiem. Sniegta psiholoģiska (psihologa pakalpojums) un praktiska palīdzība ģimenēm ar bērniem.	2022	45 000	25 000	B	Engures novada Dome, Sociālais dienests
R1.5.	Dienas centra izveide Smārdes pagastā	Izveidots dienas centrs Smārdes pagasta iedzīvotājiem, kas sekmē saturīgu brīvā laika pavadīšanas iespējas.	2019	300 000		A	Engures novada Dome
R1.5.	Sociālo dzīvokļu atjaunošana Ezerniekos	Sociālo un īres dzīvokļu renovācija un piederošās ēkas daļas pamatkonstrukciju renovācija Ezerniekos.	2019	120 000		A	Engures novada Dome

## Engures novada attīstības programma 2019. – 2025.gadam

### 2.DAĻA: STRATĒGISKĀ DAĻA UN RĪCĪBAS PLĀNS

Rīc. virziens	Nosaukums	Sasniedzamais rezultāts	Realizācijas laiks	Investīcijas	Uzturēšanas izmaksas (gadā)	Priorit.	Atbildīgais
R1.5.	Speciālistu piesaiste pansionātam "Rauda"	Trūkstošo darbinieku (sociālais darbinieks, sociālais aprūpētājs, sociālais rehabilitētājs, kvalificēti aprūpētāji un/ vai māsu palīgi, profesionāls pavārs, medicīnas māsa, fizioterapeits) piesaiste.	2020		100 000	A	Pansionāts "Rauda"
R1.5.	Pansionāta "Rauda" rekonstrukcija un teritorijas labiekārtošana	Pansionāta ventilācijas sistēmas rekonstrukcija, pacēlāja izbūve kāpņu telpā, nodrošinot telpu pieejamību pansionāta klientiem, āra teritorijas labiekārtošana, izveidojot iestādes saimniecības sektoram un klientu rekreācijai piemērotu vidi, auto stāvlaukumu, nožogojumu.	2022	140 000		A	Pansionāts "Rauda"
R1.5.	Pansionāta „Rauda” interneta pieejas punkta izveide klientu vajadzībām	Nodrošināt pansionāta klientiem pieeju internetam, ierīkojot publisko Interneta pieejas punktu.	2020	3 500		A	Pansionāts "Rauda"
R1.6.	Sporta treneru piesaiste un sporta dzīves attīstība	Sporta treneru piesaiste, veicinot novada iedzīvotāju iesaisti organizētās sporta nodarbībās.	2025		30 000	A	Engures novada Dome
R1.6.	Engures vidusskolas stadiona rekonstrukcija	Stadiona rekonstrukcija, uzlabojot klājumu, tribīnes, tiesnešu māju, izbūvējot žogu, uzstādot trenāžierus un citu infrastruktūru.	2021	150 000		A	Engures pagasta pārvalde
R1.6.	Āra sporta laukumu un trenāžieru ierīkošana Engures novadā	Āra trenāžieru rekonstrukcija, āra sporta laukuma izveide, bērnu rotaļlaukuma izveide Engures novadā. Skeitparku ierīkošana Lapmežciemā pie Lapmežciema sporta kompleksa un Vēja dārzā Smārdē.	2022	135 000		A	Engures, Lapmežciema pagasta pārvaldes, Engures novada Dome

## Engures novada attīstības programma 2019. – 2025.gadam

### 2.DAĻA: STRATĒGISKĀ DAĻA UN RĪCĪBAS PLĀNS

Rīc. virziens	Nosaukums	Sasniedzamais rezultāts	Realizācijas laiks	Investīcijas	Uzturēšanas izmaksas (gadā)	Priorit.	Atbildīgais
R1.6.	Lapmežciema sporta stadiona attīstība	Lapmežciema sporta stadiona rekonstrukcija un attīstība.	2023	1 000 000		B	Lapmežciema pagasta pārvalde
R1.6.	Dienesta viesnīcas izveidošana Lapmežciema skolas un sporta kompleksa vajadzībām	Izbūvēta dienesta viesnīca Lapmežciema pagasta pārvaldes ēkas neizbūvētajā spārnā.	2020	30 000		A	Lapmežciema pagasta pārvalde
R1.6.	Lapmežciema sporta kompleksa materiāli tehniskās bāzes uzlabošana	Iegādāts vieglatlētikas inventārs, kā arī stadiona uzturēšanas tehnika.	2020	8 000		A	Lapmežciema pagasta pārvalde
R1.6.	Smārdes pamatskolas stadiona labiekārtošana	Stadiona teritorijas labiekārtošana, tualetu izveide.	2019	120 000		B	Engures novada Dome
R1.5.	Dienas centra izveide Smārdes pagastā	Izveidots dienas centrs Smārdes pagasta iedzīvotājiem, kas sekmē saturīgu brīvā laika pavadīšanas iespējas.	2019	300 000		A	Engures novada Dome
R1.7.	Civilās aizsardzības iestāžu darba attīstība	Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrības darbības attīstība novadā, pilnveidojot telpas (garāžas Lapmežciemā), iegādājoties nepieciešamo materiāltehnisko aprīkojumu.	2021	120 000		A	Engures novada Dome
R1.7.	Novērošanas kameru uzstādīšana novada apdzīvotās vietās	Novērošanas kameru uzstādīšana publiskās vietās, piemēram, Engures pludmalē, lai novērstu vandālismu par publiskajiem līdzekļiem izbūvētajās atpūtas vietās.	2022	45 000		B	Engures novada Dome
R2.2.	Pašvaldības īpašumā esošo dzīvojamo māju fonda kvalitātes uzlabošana	Pašvaldībai piederošo dzīvojamo māju rekonstrukcija un tām piegulošo teritoriju labiekārtošana.	2021	1 200 000		B	Engures novada Dome

## Engures novada attīstības programma 2019. – 2025.gadam

### 2.DAĻA: STRATĒGISKĀ DAĻA UN RĪCĪBAS PLĀNS

Rīc. virziens	Nosaukums	Sasniedzamais rezultāts	Realizācijas laiks	Investīcijas	Uzturēšanas izmaksas (gadā)	Priorit.	Atbildīgais
R2.2.	Centralizētās siltumapgādes sistēmas attīstības plāna izstrāde Engures ciemam	Veikt izpēti par optimālāko kurināmā veida un formu izstrādi Engures ciema centra centrālajai siltumapgādes sistēmai.	2021	25 000		A	Engures pagasta pārvalde
R2.2.	Centralizētās siltumapgādes sistēmas izveide Engures ciemā	Engures ciema centra centrālās siltumapgādes sistēmas izveide.	2023	1 200 000		B	Engures pagasta pārvalde
R2.2.	Siltumtrases rekonstrukcija Lapmežciemā	Kvalitatīvas siltumtrases izveide esošās, nolietotās sistēmas vietā.	2021	800 000		A	Lapmežciema pagasta pārvalde
R2.2.	Lapmežciema notekūdeņu attīrīšanas iekārtu pārbūve	Lapmežciema notekūdeņu attīrīšanas iekārtu paplašināšana un pārbūve.	2019	1 200 000		A	Lapmežciema pagasta pārvalde
R2.2.	Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu pilnveide Engures ciemā	Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu pilnveide Engures ciemā, t.sk. nodrošinot šos pakalpojumus ciema publiskajām iestādēm.	2022	500 000		A	Engures pagasta padome
R2.2.	Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Ragaciemā un Bigauņciemā	Ūdensvada tīklu rekonstrukcija, kanalizācijas kolektora un spiedvada rekonstrukcija.	2023	2 000 000		A	Lapmežciema pagasta pārvalde
R2.2.	Daudzdzīvokļu māju būvniecība novadā	Nodrošināta dzīvojamā telpa jaunajām ģimenēm, šādi sekmējot iedzīvotāju skaita palielināšanu novada lielākajos ciemos.	2023	2 800 000		A	Engures novada Dome
R2.2.	Publisko tuaļu izveide novadā	Novada iedzīvotājiem un apmeklētājiem bez maksas pieejamu tuaļu izveide katrā novada pagastā.	2022	160 000		A	Engures novada Dome

## Engures novada attīstības programma 2019. – 2025.gadam

### 2.DAĻA: STRATĒGISKĀ DAĻA UN RĪCĪBAS PLĀNS

Rīc. virziens	Nosaukums	Sasniedzamais rezultāts	Realizācijas laiks	Investīcijas	Uzturēšanas izmaksas (gadā)	Priorit.	Atbildīgais
R2.2.	Esošā Smārdes ūdenstorņa demontāža, jaunas artēziskās akas izbūve, notekūdeņu pārsūkņēšanas stacijas rekonstrukcija	Ūdensgūtnes, ūdens sagatavošanas un uzglabāšanas sistēmas, kā arī ūdens apgādes sistēmas rekonstrukcija.	2022	40 000		A	Engures novada Dome
R2.2.	Kanalizācijas tīklu rekonstrukcija un paplašināšana Smārdē	Kanalizācijas tīklu un sūkņu staciju rekonstrukcija, tīkla paplašināšana.	2022	250 000		B	Engures novada Dome
R2.2	Pansionāta „Rauda” ūdens apgādes sistēmas uzlabošana	Veikt pensionāta ūdensapgādes sistēmas rekonstrukciju, tai skaitā veicot ūdenstorņa oderēšanu, siltinot sūkņa māju, uzstādot iekārtas ūdens mīkstināšanai.	2022	130 000		B	
R2.2.	Lietus kanalizācijas sistēmu izveide Engures novadā	Lietus kanalizācijas sistēmu attīstība Engurē un Lapmežciemā (piem. laukums pie kafejnīcas "Nostaļģija", laukums pie veikala "Būvbums"), novēršot nozīmīgāko ielu un daudzdzīvokļu māju pagalmu pārplūšanu.	2022	1 150 000		B	Engures pagasta pārvalde Lapmežciema pagasta pārvalde
R2.2.	Engures pagasta kapu teritorijas labiekārtošana	Engures kapu kapličas izbūves pabeigšana, kapu žogu un vārtu uzstādīšana/renovācija. Apšuciema kapu žoga remonts.	2022	105 000		A	Engures pagasta pārvalde
R2.2.	Ragaciema kapu izveide	Ragaciema kapu izveide.	2022	100 000		A	Lapmežciema pagasta pārvalde
R2.3.	Engures pagasta ielu rekonstrukcija	Asfaltētas un labiekārtotas nozīmīgākās ielas Engurē (t.sk. Skolas iela), Apšuciemā, Klapaknciemā, Bērzcīemā.	2019-2025	500 000		A	Engures pagasta pārvalde



2.DAĻA: STRATĒGISKĀ DAĻA UN RĪCĪBAS PLĀNS

Rīc. virziens	Nosaukums	Sasniedzamais rezultāts	Realizācijas laiks	Investīcijas	Uzturēšanas izmaksas (gadā)	Priorit.	Atbildīgais
R2.3.	Auto stāvlaukumu izbūve Engures novadā	Ierīkoti, rekonstruēti stāvlaukumi pie jūras un citās publiskās vietās.	2022	120 000		A	Engures pagasta pārvalde, Lapmežciema pagasta pārvalde Engures novada dome
R2.3.	Apgaismojuma izbūve gar P128 Klapkalnciemā un Apšuciemā	Modernas apgaismojuma sistēmas izbūve, izvērtējot iespēju lietot sensorus.				C	Latvijas Valsts ceļi
R2.3.	Veloceļu un gājēju ietvju infrastruktūras pilnveidojumi gar P128 (Ķesterciema pagrieziena - Klapkalnciems)	Infrastruktūras izveide, lai uzlabotu velobraucēju drošību gar perspektīvo Eiropas velomaršrutu EV13, kā arī gājēju drošību Apšuciemā, Klapkalnciemā un Plieņciemā.				C	Latvijas Valsts ceļi
R2.3.	Veloceļu infrastruktūras pilnveidojumi gar P131 (Ķesterciema pagrieziena - novada robeža pie Mērsraga)	Infrastruktūras izveide, lai uzlabotu velobraucēju drošību gar perspektīvo Eiropas velomaršrutu EV13.				C	Latvijas Valsts ceļi
R2.3.	Gājējiem drošu zonu izveide Bigauņciemā, Lapmežciemā un Ragaciemā	Gājēju infrastruktūras plānošana ar iedzīvotāju iesaisti Bigauņciemā, Lapmežciemā un Ragaciemā. Sākotnēji: jaunu gājēju pāreju izveide Ragaciemā pie ceļa uz kapsētu, Bigauņciemā pie "Dižpriedes", Lapmežciemā pie tirgus, Meža ielā.				C	Latvijas Valsts ceļi
R2.3.	Satiksmes drošības uzlabojumi un veloceļa izveide gar P128 autoceļu starp Ragaciemu un Klapkalnciemu	Drošu autostāvvietu, veloceļa un gājēju ietves izveide gar autoceļu P128.				C	Latvijas Valsts ceļi

## Engures novada attīstības programma 2019. – 2025.gadam

### 2.DAĻA: STRATĒGISKĀ DAĻA UN RĪCĪBAS PLĀNS

Rīc. virziens	Nosaukums	Sasniedzamais rezultāts	Realizācijas laiks	Investīcijas	Uzturēšanas izmaksas (gadā)	Priorit.	Atbildīgais
R2.3.	Gājēju celiņa rekonstrukcija starp Lapmežciemam un Ragaciemam	Novecojušā celiņa atjaunošana.				C	Latvijas Valsts ceļi
R2.3.	Veloceļu infrastruktūras pilnveidojumi gar P128 (Klapkalnciems - Bigauņciems)	Infrastruktūras izveide, lai uzlabotu velobraucēju drošību gar perspektīvo Eiropas velomaršrutu EV10 un EV13.				C	Latvijas Valsts ceļi
R2.3.	Veloceļu infrastruktūras pilnveidojumi gar V1446 (Tukums - Valgums)	Infrastruktūras izveide, lai uzlabotu velobraucēju drošību gar perspektīvo Eiropas velomaršrutu EV10.				C	Latvijas Valsts ceļi
R2.3.	Veloceļa Tukums - Milzkalne izbūve	Posmā Tukums – Milzkalne izbūvēts veloceļš ap 3 km garumā.	2021	450 000		A	Engures novada Dome
R2.3.	Autoceļa Jāņukrogs – Antiņciems – Lapmežciems rekonstrukcija	Autoceļa Jāņukrogs – Antiņciems – Lapmežciems rekonstrukcija 10 km garumā.	2022	190 000		A	Engures novada Dome
R2.3.	Lapmežciema pagasta Ragaciema, Bigauņciema un Lapmežciema ielu rekonstrukcija	Lapmežciema pagasta Ragaciema, Bigauņciema un Lapmežciema ielu asfaltēšana. Prioritārās: Malienas iela, Grīšļu ceļš, Loka iela, Niedru iela, Kaņiera ceļš.	2022	625 000		A	Lapmežciema pagasta pārvalde
R2.3.	Ielu apgaismojuma attīstība Lapmežciemā	Ielu apgaismojuma attīstība nomaļākajās ielās ārpus Lapmežciema centra, lai uzlabotu iedzīvotāju drošību un komfortu.	2021	100 000		A	Lapmežciema pagasta pārvalde
R2.4.	Ciemu karšu izstādīšana	Novada lielāko ciemu (Engure, Lapmežciems, Smārde, Ragaciems, Bigauņciems, Milzkalne, Ķesterciems, Plieņciems, Rauda, Bērciems, Klapkalnciems, Apšuciems, Cērkste) karšu uzstādīšana publiski pieejamās vietās.	2020	25 000		B	Engures novada Dome

## Engures novada attīstības programma 2019. – 2025.gadam

### 2.DAĻA: STRATĒGISKĀ DAĻA UN RĪCĪBAS PLĀNS

Rīc. virziens	Nosaukums	Sasniedzamais rezultāts	Realizācijas laiks	Investīcijas	Uzturēšanas izmaksas (gadā)	Priorit.	Atbildīgais
R2.4.	Engures novada daudzdzīvokļu namu iekšpagalmu rekonstrukcija	Iedzīvotājiem ērtu un ainaviski pievilcīgu daudzdzīvokļu namu iekšpagalmu izveide visā novadā.	2022	120 000		A	Engures novada Dome
R2.4.	Kompostēšanas laukuma izveide Engurē un Lapmežciemā	Lapu komposta laukumu izveide Engures un Lapmežciema iedzīvotāju vajadzībām.	2019	30 000		A	Engures pagasta pārvalde Lapmežciema pagasta pārvalde
R2.4.	Klapkalnciema parka labiekārtošana	Attīstīts jauns rekreācijas objekts - Klapkalnciema parks.	2022	40 000	12 000	B	Engures pagasta pārvalde
R2.4.	Lāčupītes gultnes rekonstrukcija un piegulošās teritorijas nosusināšana	Veikta Lāčupītes gultnes rekonstrukcija piegulošās teritorijas nosusināšana, kā rezultātā mazināti teritorijas applūšanas riski.	2020	200 000		B	Engures pagasta pārvalde
R2.4.	Klapkalnciema un Ķesterciema gruntsūdens līmeņa pazemināšana, galvenās notekas rekonstrukcija	Mazināti teritorijas applūšanas riski.	2019	200 000		B	Engures pagasta pārvalde
R2.4.	Ragaciema kanāla tīrīšana	Iztīrīts Ragaciema kanāls, veicinot ūdens caurplūdi un samazinot apkārtējo teritoriju applūšanu.	2021	400 000		A	Lapmežciema pagasta pārvalde
R2.4.	Meliorācijas sistēmu sakārtošana Lapmežciema pagastā	Sakārtota meliorācijas sistēma, nodrošinot to, ka pavasarī nenotiek teritoriju un īpašumu applūšana.	2021	250 000		A	Lapmežciema pagasta pārvalde
R2.4.	Bērnu rotaļu laukumu izveide	Humānas vides attīstība Lapmežciema parkā un Raudas ciemā, izveidojot jaunu cilvēku piesaistes vietu – bērnu rotaļu laukumu.	2021	60 000		B	Lapmežciema pagasta pārvalde Engures novada Dome

## Engures novada attīstības programma 2019. – 2025.gadam

### 2.DAĻA: STRATĒGISKĀ DAĻA UN RĪCĪBAS PLĀNS

Rīc. virziens	Nosaukums	Sasniedzamais rezultāts	Realizācijas laiks	Investīcijas	Uzturēšanas izmaksas (gadā)	Priorit.	Atbildīgais
R2.4.	Novada pludmaļu un pieguļošo teritoriju labiekārtošana	Jaunu auto stāvlaukumu izveide, gājēju celiņi uz pludmali, telšu vietas, pludmales labiekārtošana novada pludmalēs, t.sk. Ragaciemā, Lapmežciemā, Bigauņciemā, Kuplās priedes, Aizruga un Gausās jūdzes pludmalēs.	2020	450 000		A	Engures novada Dome
R3.1.	Nekustamā īpašuma tiesību jautājuma atrisināšana Engures ostā	Nodrošināts, ka Engures ostas pārvaldei ir nodrošināta rīcībspēja ostas hidrotehnisko būvju, t.sk. molu un piestātņu attīstībai.	2020			A	Engures ostas pārvalde
R3.1.	Engures ostas hidrotehnisko būvju rekonstrukcijas tehniskā projekta izstrāde	Izstrādāts tehniskais projekts ostas darbībai nepieciešamo hidrotehnisko būvju rekonstrukcijai.	2023	40 000		A	Engures ostas pārvalde
R3.1.	Engures ostas hidrotehnisko būvju rekonstrukcija	Nodrošināts, ka Engures osta var kvalitatīvi uzņemt zvejas kuģus un jahtas.	2024	1 000 000		B	Engures ostas pārvalde
R3.1.	Engures ostas akvatorijas padziļināšanas darbi	Uzlabota navigācijas drošība Engures ostā.	2024	60 000		A	Engures ostas pārvalde
R3.1.	Engures industriālās zonas attīstība	Engures ciema industriālās teritorijas attīstība, veicinot ražotņu attīstību šajā teritorijā.	2024	800 000		B	Engures novada Dome
R3.1.	Uzņēmējdarbības centra attīstība Jūras ielā 77a (Engure)	Uzņēmējdarbības centra attīstība Jūras ielā 77A, veicinot mazās un vidējās uzņēmējdarbības attīstību.	2020	40 000	20 000	A	Engures pagasta pārvalde
R3.1.	Engures Piejūras tirdziņa pilnveidošana un labiekārtošana	Labiekārtota tirdziņa teritorija, piemērota vietējo tradīciju popularizēšanai, iedzīvotāju dažādu veselīga dzīves veida aktivitāšu realizēšanai (laukumu bruģēšana, celiņu, zālāja izveide).	2020	20 000		A	Engures pagasta pārvalde

## Engures novada attīstības programma 2019. – 2025.gadam

### 2.DAĻA: STRATĒGISKĀ DAĻA UN RĪCĪBAS PLĀNS

Rīc. virziens	Nosaukums	Sasniedzamais rezultāts	Realizācijas laiks	Investīcijas	Uzturēšanas izmaksas (gadā)	Priorit.	Atbildīgais
R3.1.	Ragaciema tirdziņa pilnveidošana un labiekārtošana	Labiekārtota tirdziņa teritorija, piemērota vietējo tradīciju popularizēšanai, iedzīvotāju dažādu veselīga dzīves veida aktivitāšu realizēšanai (laukumu bruģēšana, ceļu, zālāja izveide).	2020	20 000		A	Lapmežciema pagasta pārvalde
R3.1.	Mola un piestātnes izbūve Kupskalna dabas parka galā (Bigauņciems)	Lapmežciema pagasta laivu piestātnes izbūve vēsturiskajā vietā.	2020	40 000		B	Lapmežciema pagasta pārvalde
R3.1.	Nobrauktuves uz pludmali Engures novadā	Izveidotas nobrauktuves uz pludmalēm, lai varētu nobraukt transports, kas pieved kuteri, laivu u.c. ūdens transportlīdzekli, kā arī, lai vēl esošajiem zvejniekiem atvieglotu zivju izvešanu no nozvejas laivām, kā arī invalīdiem atvieglotu piebraukšanu pie jūras. Lapmežciemā atrašanās vietas – Zvejnieku ielas galā, pie īpašuma "Laivu piestātne", Meieru ceļa vai Kronīša ceļa galā, u.c. novada vietās.	2023	30 000		A	Lapmežciema pagasta pārvalde Engures novada Dome
R3.1.	Uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras attīstība bijušajā militārā lidlauka teritorijā	Veikta graustu demontāža, , laukumu sakārtošana, elektrības pieslēgumu jaudas palielināšana, ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība , esošo ēku rekonstrukcija.	2022	800 000		A	Engures novada Dome
R4.1.	Tūrisma informācijas punkta izveide Lapmežciemā	Izveidota vieta, kur tūrisma sezonas laikā novada viesi var iepazīties ar tūrisma piedāvājumu novadā.	2020	5 000	15 000	A	Lapmežciema pagasta pārvalde

2.DAĻA: STRATĒGISKĀ DAĻA UN RĪCĪBAS PLĀNS

Rīc. virziens	Nosaukums	Sasniedzamais rezultāts	Realizācijas laiks	Investīcijas	Uzturēšanas izmaksas (gadā)	Priorit.	Atbildīgais
R4.1.	Ekskursiju plānu izstrāde Engures novada apmeklētājiem	Izstrādāts tūrisma uzņēmumiem piemērots piedāvājums organizētu tūristu grupu piesaistei, sagatavots vizuālais materiāls, veikta materiāla izplatīšana.	2020	3 000		A	Engures novada Dome
R4.1.	Sērūdēns dziedniecības attīstības iespēju izpēte	Pētījums par iespējām attīstīt dziedniecības pakalpojumus Engures novada teritorijā, izmantojot sērūdēns un sēra dūņu resursus, t.sk. juridisko un uzņēmējdarbības aspektu izpēti. Rīcības plāns.	2021	6 000		B	Engures novada Dome
R4.1.	Šlokenbekas muižas renovācija	Pašvaldībai piederošo būvju renovācija, atjaunojot gan iekštelpas, gan fasādi, izveidojot ventilācijas sistēmu, pielāgojot telpas cilvēkiem ar kustību traucējumiem.	2021	440 000		B	PA "Šlokenbekas muiža"
R4.1.	Šlokenbekas muižas teritorijas labiekārtošana un āra apgaismojuma izveide	Muižas teritorijā veikta apzaļumošana, uzstādītas āra mēbeles - soli, galdi, izbūvēts auto stāvlaukums. Apmeklētājiem ērta apgaismojuma sistēmas izveide, kas izgaismo teritoriju un ēkas.	2020	248 000		A	PA "Šlokenbekas muiža"
R4.1.	Izstāžu zāļu izveide Šlokenbekas muižā	Telpu rekonstrukcija virs bibliotēkas un tautas nama ar mērķi pielāgot telpas pasākumu rīkošanai un izstādēm.	2021	150 000		A	PA "Šlokenbekas muiža"
R4.1.	Šlokenbekas muižas kamīnzāles rekonstrukcija	Izremontētas telpas – Šlokenbekas muižas kamīnzāle, radot tūrismam pievilcīgu vidi.	2020	30 000		A	PA "Šlokenbekas muiža"

2.DAĻA: STRATĒGISKĀ DAĻA UN RĪCĪBAS PLĀNS

Rīc. virziens	Nosaukums	Sasniedzamais rezultāts	Realizācijas laiks	Investīcijas	Uzturēšanas izmaksas (gadā)	Priorit.	Atbildīgais
R4.1.	Šlokenbekas muižas kalna ratnīcas, aizsargmūra, jumta renovācija	Veikta Kalna ratnīcas pagraba velvju un mūra sienas restaurācija, muižas kompleksa jumta un pagraba pārseguma renovācija.	2020	650 000		A	PA "Šlokenbekas muiža"
R4.1.	Šlokenbekas muižas saliņas labiekārtošana pie Slocenes upes	Saliņas iekārtošana ar mērķi te izveidot vietu laulību ceremonijām, nelieliem koncertiem.	2021	60 000		A	PA "Šlokenbekas muiža"
R4.1.	Šlokenbekas spirta brūža izveide	Izveidota ekspozīcija, imitējot vēsturiskā spirta brūža darbību, palielinātu tūrisma pakalpojuma klāstu.	2022	200 000		B	PA "Šlokenbekas muiža"
R4.1.	Atviegloto piestātņu izveidošana ciematu teritorijā rekreācijas un zvejniecības vajadzībām	Izveidotas atvieglotās piestātnes.	2019	150 000		A	Engures novada Dome
R4.1.	Suņiem draudzīgas pludmales izveide novadā	Pludmales zonas izveide, kurā atļauts uzturēties kopā ar suņiem, informēšana, atkritumu urnu uzstādīšana.	2020	2 000		B	Engures novada Dome